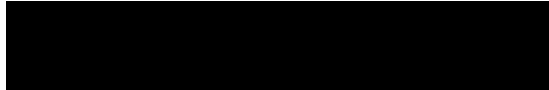

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.centralecommissiedierproe
ven.nl

T 0900 2800028
ZBO-CCD@mines.nl

Onze referentie
CCD 2015-45

23 JUNI 2015

Datum

Betreft Wob-verzoek W15-03

Geachte

In uw email van 20 april 2015 heeft u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht met betrekking tot vergunningaanvragen NTS 201550 Bescherming functionaliteit gehoorzenuw, NTS 201545 Opwekken van antigeen-specifieke immuunrespons, NTS 201547 Onderzoek visvriendelijkheid pompen en turbines, NTS 201544 Bioflocs, feed fish more with less en NTS 201541 Migratiemogelijkheden trekvis in Nederlandse rivieren.

Op uw verzoek vind alle correspondentie plaats per email. De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd op 21 april 2015. In deze brief is tevens de beslistermijn met vier weken verdaagd tot 16 juni 2015.

Opschorting

In de brief van 6 mei 2015 met kenmerk CCD 2015-28 is de beslistermijn met twee weken opgeschort vanwege het vragen van zienswijzen aan derden. De uiterste beslistermijn was daarmee 30 juni 2015.

Wettelijk kader

Uw verzoek valt deels onder de reikwijdte van de Wob.

Inventarisatie documenten

Op basis van uw verzoek zijn in totaal 52 documenten aangetroffen. Deze documenten zijn opgenomen in een inventarislijst, die als bijlage bij dit besluit is gevoegd. In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit de inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten.

Een document is dubbel opgenomen in de inventarisatie, dit wordt echter eenmaal verstrekt. Het betreft NTS 201547 document 11, dat identiek is aan document 5.

Zienswijzen

Er zijn derde belanghebbenden bij de openbaarmaking van de documenten, deze zijn in de gelegenheid gesteld hierover een zienswijze te geven.

Zienswijze NTS 201541 en NTS 201547

Vergunninghouder geeft aan dat de projectbeschrijvingen en bijbehorende bijlagen concurrentiegevoelige informatie bevatten. Openbaarmaking daarvan zou de concurrentiepositie van vergunninghouder, die het onderzoek in concurrentie uitvoert met andere advies en ingenieursbureaus, in hoge mate schaden.

Vanwege eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer en ter voorkoming van onevenredige bevoordeling of benadeling van de bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen danwel derden wil de adviserende DEC niet dat informatie over de DEC openbaar wordt.

Zienswijze NTS 201550

Vergunninghouder en adviserende DEC willen namen en contactgegevens van medewerkers vanwege privacy en dieractivisme niet openbaar maken. Dat geldt ook voor andere gegevens die herleidbaar zijn tot medewerkers van betreffende organisaties.

Zienswijze NTS 201544 en NTS 201545

Vergunninghouder heeft uit overwegingen van bescherming van personen en bedrijfsgeheimen bedenkingen tegen openbaarmaking van persoonsgegevens, contactgegevens, locatiegegevens en bedrijfsgegevens. Ook kunnen stukken vertrouwelijke informatie bevatten die vanwege contractuele afspraken niet openbaar mogen worden gemaakt.

De zienswijzen heeft de CCD in haar belangenafweging meegenomen.

Besluit

De CCD heeft besloten een deel van de door u opgevraagde informatie niet openbaar te maken. De motivering vindt u in het onderdeel Overwegingen in dit besluit.

Reeds openbare documenten

Van iedere verleende vergunning wordt een niet-technische samenvatting op de website van de CCD gepubliceerd. Deze informatie is daarmee reeds openbaar.

Het betreft NTS 201541 document 9, NTS 201544 document 9, NTS 201545 document 6, NTS 201547 document 10 en NTS 201550 document 6.

Overwegingen

Allereerst wil de CCD u wijzen op het volgende. Ingevolge artikel 3, vijfde lid, van de Wob, wordt een verzoek om informatie ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11.

Het recht op openbaarmaking op grond van de Wob dient uitsluitend het publieke belang van een goede en democratische bestuursvoering. Het komt iedere burger

in gelijke mate toe. Daarom kan ten aanzien van de openbaarheid geen onderscheid worden gemaakt naar gelang de persoon of de bedoeling of belangen van de verzoeker. Bij de te verrichten belangenafweging worden dan ook betrokken het algemene belang bij openbaarmaking van de gevraagde informatie en de door de weigeringsgronden te beschermen belangen, maar niet het specifieke belang van de verzoeker.

Evenmin kent de Wob een beperkte vorm van openbaarmaking. Dit betekent dat openbaarmaking van de gevraagde documenten uitsluitend aan u op grond van de Wob niet mogelijk is. Indien de betreffende documenten aan u worden verstrekt, moet de CCD deze ook aan anderen geven indien zij daarom verzoeken. In dat licht vinden de onderstaande belangenafwegingen dan ook plaats.

Bedrijfs- en fabricagegegevens

Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld.

In de documenten NTS 201541 met nummers 2, 3, 5, 6 en 7 en NTS 201547 met nummers 2, 3, 7, 8 en 9 en NTS 201545 met nummer 2, staan bedrijfsgegevens en fabricagegegevens. Deze gegevens zijn door vergunninghouder vertrouwelijk aan de CCD meegedeeld in het kader van artikel 10a van de Wet op de dierproeven.

Uit bovengenoemde documenten kunnen wetenswaardigheden worden afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering en het productieproces, de onderzoeksstrategie-, methoden en commerciële toepassing van de resultaten van het onderzoek. Met openbaarmaking krijgen ook concurrerende instellingen inzicht in deze gegevens, waardoor de concurrentiepositie van vergunninghouder wordt aangetast. De toepassing van specifieke onderzoeksmethoden en -middelen is een zeer belangrijke factor in de keuze van opdrachtgevers voor betreffende vergunninghouder, die het onderzoek uitvoert in concurrentie met andere advies- en ingenieursbureaus. Deze informatie zal de CCD daarom niet openbaar maken.

Voor alle bovengenoemde documenten geldt dat de vertrouwelijke en concurrentiegevoelige bedrijfs- en fabricagegegevens onlosmakelijk zijn verbonden en vervlochten met de resterende gegevens in de betreffende documenten. De CCD zal de documenten daarom in het geheel niet openbaar maken.

Overigens wordt het publiek wel degelijk geïnformeerd over het onderzoek, zonder daarbij concurrentiegevoelige informatie prijs te geven. Dat gebeurt in de vorm van een niet technische samenvatting, die voor alle verleende projectvergunningen wordt gepubliceerd op de website van de CCD.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd.

In NTS 201541 documenten 1, 4, 8, 9 en 12, NTS 201544 documenten 1, 4 t/m 8 en 11, NTS 201545 documenten 1, 5 en 8, NTS 201547 documenten 1, 5, 6 en 13, NTS 201550 documenten 1 en 8 staan persoonsgegevens. De CCD is van oordeel dat t.a.v. deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Personen die betrokken zijn bij het verrichten van dierproeven oefenen een maatschappelijke taak uit, en lopen het risico slachtoffer te worden van dierenrechtenactivisme ¹. Dat geldt ook voor de medewerkers van de CCD. Daarom zijn de persoonsgegevens verwijderd uit deze documenten.

Het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Herleidbaarheid

Integrale openbaarmaking van de door u opgevraagde gegevens leidt in dit geval tot onevenredige benadeling van de organisaties en de medewerkers waarop de gegevens betrekking hebben. In hierna te noemen documenten staat informatie die rechtstreeks of op zeer eenvoudige wijze te herleiden is naar de betrokken organisaties of personen. Het is niet uitgesloten dat openbaarmaking van deze gegevens vanuit dierenrechtenactivisme buitensporige reacties kan opleveren jegens deze organisaties of personen.

In verband met de zienswijze van de vergunninghouder en de adviserende DEC weegt de CCD voor de documenten NTS 201544 nummers 1 t/m 8 en 11 en NTS 201545 nummers 1 t/m 5 en 8 en NTS 201541 nummers 1, 8 en 12 en NTS 201547 nummers 1, 5 en 13 het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling zwaarder dan het belang van openbaarmaking. Daarom is uit de betreffende documenten alle informatie verwijderd waarmee deze organisaties of personen geïdentificeerd kunnen worden:

- Namen van natuurlijke personen, zoals onderzoekers en contactpersonen
- Namen van vergunninghouder en adviserende DEC
- Deelnemernummer van de vergunninghouder
- Locatiegegevens als straatnaam, postcode, plaats maar ook de afdeling en het organisatieonderdeel wanneer deze door de naam of de specifieke unieke omschrijving direct te herleiden zijn tot de betreffende organisatie,
- Emailadressen, telefoonnummers en faxnummers die direct herleidbaar zijn tot personen of organisaties

Voorkomen van fraude

Wanneer de CCD handtekeningen van bestuurders openbaar maakt zijn deze eenvoudig te kopiëren. Het is niet uitgesloten dat kwaadwillenden deze handtekening gebruiken voor frauduleuze doeleinden. Het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling weegt de CCD hier zwaarder dan het

¹ blz 14 MvT Wet op de dierproeven,

belang van openbaarmaking. Daarom zijn uit alle vergunningen de handtekeningen van bestuurders verwijderd.

Concurrentiegevoelige informatie

De documenten NTS 201541 met nummers 2, 3, 5, 6 en 7 en NTS 201547 met nummers 2, 3, 7, 8 en 9 en NTS 201545 met nummer 2 bevatten bedrijfsvertrouwelijke en concurrentiegevoelige informatie. Openbaarmaking daarvan zou concurrenten onevenredig bevoordelen, zij krijgen op eenvoudige wijze en zonder investeringen inzicht in bedrijfsvertrouwelijke en concurrentiegevoelige informatie. Vergunninghouder zou door openbaarmaking onevenredig benadeeld worden vanwege de aantasting van haar concurrentiepositie en daarmee samenhangende financiële schade.

Voor bovengenoemde bovengenoemde documenten weegt de CCD het belang van het voorkomen van onevenredige benadeling en onevenredige bevoordeling zwaarder dan het belang van openbaarmaking.

Voor al deze documenten geldt dat de vertrouwelijke en concurrentiegevoelige gegevens onlosmakelijk zijn verbonden en vervlochten met de resterende gegevens in de betreffende documenten. De documenten worden daarom in het geheel niet openbaar gemaakt.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Alle ambtelijke adviezen zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen. Het betreft de documenten NTS 201541 nummer 10, NTS 201544 nummer 10, NTS 201545 nummer 7, NTS 201547 nummer 12 en NTS 201550 nummer 7. De CCD verstrekt daarover geen informatie.

De CCD acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. De CCD ziet dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen. De ambtelijke adviezen bevatten ook feitelijke informatie. Deze is echter zodanig verweven met de persoonlijke beleidsopvattingen dat die daar niet los van kan worden gezien. De CCD heeft daarom besloten alle ambtelijke adviezen geheel te weigeren.

Uitgestelde openbaarmaking

Aangezien naar verwachting belanghebbenden bezwaar hebben tegen de openbaarmaking van de informatie vindt de feitelijke openbaarmaking van de documenten niet eerder plaats, dan twee weken na dagtekening van deze beschikking, conform artikel 6, vijfde lid, van de Wob. Op deze wijze wordt aan deze belanghebbenden de mogelijkheid geboden om te proberen de openbaarmaking tegen te houden. Dit kan door het indienen van een

bezwaarschrift bij de CCD én door daarnaast bij de rechtbank te verzoeken om, bij wijze van voorlopige voorziening, het onderhavige besluit tot openbaarmaking te schorsen. Indien binnen twee weken na dagtekening van dit besluit een bezwaarschrift is ingediend en een verzoek om voorlopige voorziening is gedaan, wordt de uitspraak van de voorzieningenrechter afgewacht, voordat tot daadwerkelijke openbaarmaking wordt overgegaan.

De stukken die met dit besluit voor een ieder openbaar worden, zullen na afloop van de twee-weken termijn op www.centralecommissiedierproeven.nl worden geplaatst.

Met vriendelijke groet,

De Centrale Commissie Dierproeven,
namens deze

ir. G. de Peuter
Algemeen Secretaris

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 20401, 2500 EK Den Haag. Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het onderwerp te vermelden. U vindt deze gegevens bovenaan deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. U kunt tijdens deze procedure een voorlopige voorziening vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank in de woonplaats van de aanvrager. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisend belang.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de aanvrager valt.

Inventaris Wob-verzoek W15-03											
nr.	document	wordt verstrekt			weigeringsgronden			11.1			
		reeds openbaar	niet geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g				
	NTS 201541 Migratiemogelijkheden trekvis in NL rivieren										
1	Aanvraagformulier								X		
2	Projectvoorstel -oud		X			X				X	
3	Bijlage beschrijving dierproeven -oud		X			X					X
4	Brief CCD aanhouden beoordeling dd 20 maart 2015			X				X			
5	Projectvoorstel - nieuw		X			X				X	
6	Bijlage 1 beschrijving dierproeven -nieuw		X			X					X
7	Bijlage 2 beschrijving dierproeven - nieuw		X			X					X
8	DEC advies					X			X		X
9	NTS										
10	Ambtelijk advies aan CCD		X								X
11	oplegnotitie ambtelijk advies		X								X
12	vergunning			X				X			X

Inventaris Wob-verzoek W15-03										
nr.	document	wordt verstrekt			weigeringsgronden					
		reeds openbaar	niet geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g			
	NTS 201544 Bioflocs feed fish more with less									11.1
1	Aanvraagformulier					X				
2	projectvoorstel								X	
3	Bijlage beschrijving dierproeven								X	
4	Brief CCD aanhouden beoordeling dd 23 maart 2015			X				X		
5	Reactie aanvrager dd 26 maart 2015			X				X		
6	Brief CCD aanhouden beoordeling dd 30 maart 2015			X				X		
7	Reactie aanvrager dd 31 maart 2015							X		
8	DEC advies			X				X		
9	NTS 201544	X								
10	Ambtelijk advies aan CCD									
11	vergunning			X				X		X

Inventaris Wob-verzoek W15-03										
nr.	document	wordt verstrekt			weigeringsgronden			11.1		
		reeds openbaar	niet geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g			
	NTS 201545 Opwekken antigeen specifiek immuunrespons									
1	Aanvraagformulier			X				X		
2	Projectvoorstel			X	X				X	
3	Bijlage 1 beschrijving dierproeven			X					X	
4	Bijlage 2 beschrijving dierproeven			X					X	
5	DEC advies							X	X	
6	NTS	X								
7	Ambtelijk advies		X							X
8	Vergunning			X				X	X	

Inventaris Wob-verzoek W15-03												
nr.	document	wordt verstrekt			weigeringsgronden							
		reeds openbaar	niet geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g	11.1				
	NTS 201547 Onderzoek visvriendelijkheid in pompen en turbines											
1	Aanvraagformulier			X				X				
2	Projectvoorstel -oud		X						X			
3	Bijlage beschrijving dierproef - oud		X						X			
4	NTS -oud				X							
5	DEC advies (zelfde als doc 11)									X		
6	Brief CCD aanhouden beoordelen dd 20 maart 2015									X		
7	Projectvoorstel -nieuw		X						X			
8	Bijlage 1 beschrijving dierproeven -nieuw		X						X			
9	Bijlage 2 beschrijving dierproeven - nieuw		X						X			
10	NTS -nieuw											
11	zelfde als document 5											
12	Ambtelijk advies		X									
13	vergunning							X				
										X		X

Inventaris Wob-verzoek W15-03									
nr.	document	wordt verstrekt				weigeringsgronden			
		reeds openbaar	niet	geheel	deels	10.1.c	10.2.e	10.2.g	11.1
	NTS 201550 Bescherming functionaliteit gehoorzenuw								
1	Aanvraagformulier				X			X	
2	projectvoorstel								
3	Bijlage 1 beschrijving dierproeven								
4	Bijlage 2 beschrijving dierproeven								
5	DEC advies				X				
6	NTS	X							
7	Ambtelijk advies		X						X
8	Vergunning				X		X	X	X

25 FEB 2015

25 FEB. 2015

Aanvraag Projectvergunning Dierproeven Administratieve gegevens

- U bent van plan om één of meerdere dierproeven uit te voeren.
- Met dit formulier vraagt u een vergunning aan voor het project dat u wilt uitvoeren. Of u geeft aan wat u in het vergunde project wilt wijzigen.
- Meer informatie over de voorwaarden vindt u op de website www.zbo-ccd.nl of in de toelichting op de website.
- Of bel met 0900-2800028 (10 ct/min).

1 Gegevens aanvrager

1.1 Heeft u een deelnemernummer van de NVWA? Ja > Vul uw deelnemernummer in 21200
 Nee > U kunt geen aanvraag doen
Neem voor meer informatie over het verkrijgen van een deelnemernummer contact op met de NVWA.

1.2 Vul de gegevens in van de instellingsvergunninghouder die de projectvergunning aanvraagt.
 Naam instelling of organisatie: ATKB
 Naam van de portefeuillehouder of diens gemachtigde: [Redacted]
 KvK-nummer: 2 7 1 7 7 1 4 8

1.3 Vul de gegevens van het postadres in. *Alle correspondentie van de CCD gaat naar de portefeuillehouder of diens gemachtigde en de verantwoordelijke onderzoeker.*
 Straat en huisnummer: Poppenbouwing 34
 Postbus: -
 Postcode en plaats: 4191NZ Geldermalsen
 IBAN: NL53RABQ0160177529
 Tenaamstelling van het rekeningnummer: AQUATERRA-KUIPERBURGER

1.4 Vul de gegevens in van de verantwoordelijke onderzoeker. Dhr. Mw.
 (Titel) Naam en voorletters: [Redacted]
 Functie: Projectleider
 Afdeling: Ecologie
 Telefoonnummer: [Redacted]
 E-mailadres: [Redacted]

1.5 (Optioneel) Vul hier de gegevens in van de plaatsvervangende verantwoordelijke onderzoeker. Dhr. Mw.
 (Titel) Naam en voorletters:
 Functie:
 Afdeling:
 Telefoonnummer:
 E-mailadres:

- 1.6 (Optioneel) Vul hier de gegevens in van de persoon die er verantwoordelijk voor is dat de uitvoering van het project in overeenstemming is met de projectvergunning.
- (Titel) Naam en voorletters Dhr. Mw.
- Functie
- Afdeling
- Telefoonnummer
- E-mailadres
- 1.7 Is er voor deze projectaanvraag een gemachtigde?
- Ja > Stuur dan het ingevulde formulier *Melding Machtiging* mee met deze aanvraag
- Nee

2 Over uw aanvraag

- 2.1 Wat voor aanvraag doet u?
- Nieuwe aanvraag > Ga verder met vraag 3
- Wijziging op (verleende) vergunning die negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn
- Vul uw vergunde projectnummer in en ga verder met vraag 2.2
- Melding op (verleende) vergunning die geen negatieve gevolgen kan hebben voor het dierenwelzijn
- Vul uw vergunde projectnummer in en ga verder met vraag 2.3
- 2.2 Is dit een *wijziging* voor een project of *dierproef* waar al een vergunning voor verleend is?
- Ja > Beantwoord dan in het projectplan en de niet-technische samenvatting alleen de vragen waarop de wijziging betrekking heeft en onderteken het aanvraagformulier
- Nee > Ga verder met vraag 3
- 2.3 Is dit een *melding* voor een project of *dierproef* waar al een vergunning voor is verleend?
- Nee > Ga verder met vraag 3
- Ja > Geef hier onder een toelichting en ga verder met vraag 6

3 Over uw project

- 3.1 Wat is de geplande start- en einddatum van het project?
- Startdatum 10 . 03 . 2015
- Einddatum 10 . 03 . 2019
- 3.2 Wat is de titel van het project?
- Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines
- 3.3 Wat is de titel van de niet-technische samenvatting?
- Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines
- 3.4 Wat is de naam van de Dierexperimentencommissie (DEC) aan wie de instellingsvergunninghouder doorgaans haar projecten ter toetsing voorlegt?
- Naam DEC
- Postadres -
- E-mailadres

4 Betaalgegevens

- 4.1 Om welk type aanvraag gaat het? Nieuwe aanvraag Projectvergunning € Lege
 Wijziging € Lege
- 4.2 Op welke wijze wilt u dit bedrag aan de CCD voldoen.
Bij een eenmalige incasso geeft u toestemming aan de CCD om eenmalig het bij 4.1 genoemde bedrag af te schrijven van het bij 1.2 opgegeven rekeningnummer.
- Via een eenmalige incasso
 Na ontvangst van de factuur

5 Checklist bijlagen

- 5.1 Welke bijlagen stuurt u mee?
- Verplicht
- Projectvoorstel
- Niet-technische samenvatting
- Overige bijlagen, indien van toepassing
- Melding Machtiging
-

6 Ondertekening

- 6.1 Print het formulier uit, onderteken het en stuur het inclusief bijlagen via de beveiligde e-mailverbinding naar de CCD of per post naar:

Centrale Commissie
 Dierproeven
 Postbus 20401
 2500 EK Den Haag

Ondertekening door de instellingsvergunninghouder of gemachtigde (zie 1.6). De ondergetekende verklaart:

- dat het projectvoorstel is afgestemd met de Instantie voor Dierenwelzijn.
- dat de personen die verantwoordelijk zijn voor de opzet van het project en de dierproef, de personen die de dieren verzorgen en/of doden en de personen die de dierproeven verrichten voldoen aan de wettelijke eisen gesteld aan deskundigheid en bekwaamheid.
- dat de dieren worden gehuisvest en verzorgd op een wijze die voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in bijlage III van richtlijn 2010/63/EU, behalve in het voorkomende geval de in onderdeel F van de bijlage bij het bij de aanvraag gevoegde projectvoorstel gemotiveerde uitzonderingen.
- dat door het ondertekenen van dit formulier de verplichting wordt aangegaan de leges te betalen voor de behandeling van de aanvraag.
- dat het formulier volledig en naar waarheid is ingevuld.

Naam [REDACTED]

Functie **Afdelingshoofd Ecologie ATKB**

Plaats **Geldermalsen**

Datum **23 - 02 - 2015**

Handtekening [REDACTED]

Centrale Commissie Dierproeven

Format Niet-technische samenvatting

- Dit format gebruikt u om uw niet-technische samenvatting te schrijven
- Meer informatie over de niet-technische samenvatting vindt u op de website www.zbo-cod.nl.
- Of neem telefonisch contact op. (0900-2800028).

1 Algemene gegevens

- 1.1 Titel van het project
- 1.2 Looptijd van het project
- 1.3 Trefwoorden
1 (maximaal 5)

Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines
2015-2019

Gemalen, pompen, turbines, visvriendelijkheid, visschade

2 Categorie van het project

- 2.1 In welke categorie valt het project.

- Fundamenteel onderzoek
- Translationeel of toegepast onderzoek
- Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- Hoger onderwijs of opleiding
- Forensisch onderzoek
- Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

3 Projectbeschrijving

- 3.1 Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)
- Gemalen spelen een centrale rol in het waterbeheer. Naast water verpompen deze ook vissen. Dit geldt ook voor waterkrachtcentrales. Momenteel wordt geïnventariseerd welke maatregelen getroffen kunnen worden om vissterfte door deze machines te voorkomen. Een oplossing is aanpassing van pompen en turbines. Door regelgeving gelden strenge eisen aan de mate van schade aan vis die kan worden toegestaan. Daardoor is een grote vraag ontstaan naar visvriendelijke pompen en turbines. Onderhavig project gaat in op de mogelijkheden om pompen en turbines die naar verwachting visvriendelijk zijn, te testen op de effecten op vis middels gedwongen bloedstalling. Vissen worden in een installatie gebracht en actief door de pomp of turbine geleid. Zo kan worden vastgesteld in welke mate een installatie visvriendelijk is en kunnen schadelijke karakteristieken worden gebruikt om ontwerpen te verbeteren.
- 3.2 Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?
- Er zullen alleen installaties worden getest waarvan op grond van hun ontwerp visvriendelijkheid mag worden verwacht. Dit moet wel worden bewezen. Het beleid is gericht op het verhogen van de kwaliteit van waterlichamen door vismigratie mogelijk te maken en vissterfte te voorkomen. Visvriendelijke pompen en turbines brengen deze doelen dichterbij.
- 3.3 Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?
- Salmoniden en aal zullen worden gebruikt voor het testen van turbines. Eventueel worden ook zoutwatervissen ingezet (getijden turbines). Voor het testen van pompen worden karperachtigen en aal gebruikt. Maximaal worden hiervoor 4.200 vissen op jaarbasis gebruikt. Over een periode van 5 jaar betreft het maximaal 21.000 vissen. Hieronder vallen in totaal 7.500 aien en 5.000 salmoniden.
- 3.4 Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?
- Vissen worden gevangen en/of verkregen bij een viskwekerij. Dit brengt stress met zich mee door de vangst, de handling en het transport van de vissen. Dit ongerief is licht. Bij passage door pompen of turbines kan een gering aantal vissen fysieke schade ondervinden. Omdat slechts installaties getest worden die speciaal zijn ontworpen om visvriendelijk te zijn, is de kans op schade gering.
- 3.5 Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?
- Van de proefdieren ervaart >90% slechts een lichte mate van ongerief. De overige <10% ervaart ernstig ongerief.
- 3.6 Wat is de bestemming van de dieren na afloop?
- Vissen die na de proef ernstig (terminaal) beschadigd zijn zullen direct worden geëuthanaseerd middels een overdosis verdovingsmiddel. Overige, gezonde dieren die zeker zullen overleven, zullen worden uitgezet op de vangstlocatie.

4 Drie V's

4.1

Vervanging

Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.

De visvriendelijkheid kan slechts getest worden door het gebruik van levende relevante vissoorten. Deze vissoorten kennen een ander schadeprofiel. Deels betreft het wildvangsoorten die niet uit de kweek verkregen kunnen worden (zoutwatervissoorten en schieraal). Er zijn alternatieven overwogen, zoals inzet van dummy vissen of van de sensor fish. In de praktijk blijkt dat deze geen goede beeld geven van schade doordat visgedrag ontbreekt.

4.2

Vermindering

Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.

De aantallen vissen hangen samen met de nauwkeurigheid waarmee de schade moet worden vastgesteld. Hoe nauwkeuriger, hoe meer vissen. Met het bevoegd gezag is overeengekomen om 100 vissen per soort en per test als uitgangspunt te nemen met een maximaal toegestane sterfte van enkele vissen. Het totaal aantal te gebruiken vissen is afhankelijk van wat de relevante vissoorten en lengteklassen zijn. Dit is installatie/focattespecifiek.

4.3

Verfijning

Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diernodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.

De gekozen soorten zijn relevant vanuit de Nederlandse wet- en regelgeving. Het betreft zalmmolts en aal en voor het overige locattespecifieke relevante soorten, waarmee een representatief beeld kan worden verkregen van de impact op de visstand ter plaatse.

Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.

Handeling en opslag van vissen zijn geoptimaliseerd. In geval van optredende terminale schade zullen vissen worden geëuthanaseerd (overdosis verdovingsmiddel). Alleen visvriendelijke pompen en turbines zullen worden getest.

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum

Beoordeling achteraf

Format DEC-advies

Maak bij de toepassing van dit format gebruik van de bijbehorende toelichting, waarin elke stap in het beoordelingsproces wordt toegelicht

A. Algemene gegevens over de procedure

1. Aanvraagnummer
2. Titel van het project Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines
3. Titel van de NTS: Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines
4. Type aanvraag:
 - nieuwe aanvraag projectvergunning
 - wijziging van vergunning met nummer
5. Contactgegevens DEC:
 - naam DEC:
 - telefoonnummer contactpersoon:
 - mailadres contactpersoon:
6. Adviestraject (data dd-mm-jjjj):
 - ontvangen door DEC 12-01-2015
 - aanvraag compleet 10-02-2015
 - in vergadering besproken 19-01-2015
 - anderszins behandeld: Na completering van de aanvraag vanaf 10-02-2015 is de behandeling verder door 6 DEC-leden schriftelijk afgehandeld
 - termijnonderbreking(en) van / tot
 - besluit van CCD tot verlenging van de totale adviestermijn met maximaal 15 werkdagen
 - aanpassing aanvraag
 - advies aan CCD
7. Eventueel horen van aanvrager :nvt
 - Datum
 - Plaats

- Aantal aanwezige DEC-leden
 - Aanwezige (namens) aanvrager
 - Strekking van de vraag / vragen
 - Strekking van het (de) antwoord(en)
 - Het horen van de aanvrager heeft geleid tot aanpassing van de aanvraag
8. Correspondentie met de aanvrager
- Datum 21-01-2015
 - Strekking: completering van de aanvraag
 - Datum antwoord: 23-01-2015/10-02-2015
 - Strekking van het (de) antwoord(en): aanvraag is gecompeteerd
 - De antwoorden hebben geleid tot completering van de aanvraag
9. Eventuele adviezen door experts (niet lid van de DEC) nvt
- Aard expertise
 - Deskundigheid expert
 - Datum verzoek
 - Strekking van het verzoek
 - Datum expert advies
 - Expert advies

B. Beoordeling (adviesvraag en behandeling)

1. Het project is vergunningplichtig (dierproeven in de zin der wet)
2. De aanvraag betreft een nieuwe aanvraag
3. De DEC is competent om hierover te adviseren
4. Geen van de DEC-leden is betrokken bij het betreffende project of de aanvrager.

C. Beoordeling (inhoud):

1. Het project is:
 - uit wetenschappelijk oogpunt verantwoord
 - uit onderwijskundig oogpunt verantwoord
 - uit het oogpunt van productiedoeleinden verantwoord
 - wettelijk vereist

2. De in de aanvraag aangekruiste doelcategorie is in overeenstemming met de hoofddoelstellingen
3. De DEC onderschrijft het belang van de doelstelling. Het Europese en nationale beleid is erop gericht meer vismigratie mogelijk te maken en vissterfte te voorkomen. Het aanpassen en het gebruik van 'visvriendelijke' pompen en turbines is de meest effectieve strategie om schade en sterfte bij vissen te voorkomen. Voor het toepassen van de juiste pompen op de juiste plaats is het van belang vooraf hun visvriendelijkheid te testen. De resultaten uit dit onderzoek worden ook gebruikt om botsingsmodellen die de interactie tussen vis en pompen en turbines voorspellen, verder te ontwikkelen en te valideren. De gekozen strategie en experimentele aanpak kunnen leiden tot het behalen van de doelstelling binnen het kader van het project. De DEC classificeert het belang van dit onderzoek daarom als reëel.
4. De gekozen strategie en experimentele aanpak leiden naar verwachting tot het behalen van de doelstelling binnen het kader van het project.
5. Er is sprake van de volgende bijzonderheden op het gebied van categorieën van dieren, omstandigheden of behandeling van de dieren. De keuze hiervoor is afhankelijk van of het pompen of turbines betreft en waar deze zullen worden toegepast en voldoende wetenschappelijk onderbouwd. Er wordt in principe gebruik gemaakt van gekweekte vissen die na de test in leven blijven. Alleen als vissen uit kweek (soort, grootte) niet beschikbaar zijn en voor de toepassing van de pomp/turbine van belang zijn worden wilde vissen gevangen. Onbeschadigde vissen worden teruggezet op de plaats van herkomst.
6. Het ongerief als gevolg van de dierproeven is realistisch ingeschat en geclassificeerd. Het ongerief is naar het oordeel van de DEC te classificeren als hooguit licht voor >90% van de dieren en door toepassing van de humane eindpunten zeer kortdurend ernstig voor << 10% van de dieren.
7. Er zijn geen methoden die de voorgestelde dierproeven geheel of gedeeltelijk zouden kunnen **vervangen**. Er wordt in alle gevallen voorbereidend onderzoek gedaan met methoden zonder levende dieren. Pas als visvriendelijkheid aannemelijk is wordt onderzoek gedaan met levende vissen.
8. In het project wordt optimaal tegemoet gekomen aan de vereiste van de **vermindering** van dierproeven. Het maximale aantal te gebruiken dieren is

realistisch ingeschat specificeren. De aanvrager beschikt over voldoende expertise en informatie om, bij wettelijk vereist onderzoek, te voorkomen dat onnodige duplicatie plaatsvindt

Hoewel de richtlijnen aangeven dat bij pompen en turbines de vissterfte <0,1% moet zijn, is er voor een strategie gekozen om deze proeven uit te voeren met minder vissen zodat een pomp als visvriendelijk wordt beschouwd wanneer er minder dan 2 op de 100 vissen sterven bij passage. Dit laat een bepaalde mate van statische spreiding open maar spaart veel dieren en geeft toch een goede indicatie over de visvriendelijkheid.

9. Het project is in overeenstemming met de vereiste van de **verfijning** van dierproeven en het project is zo opgezet dat de dierproeven zo humaan mogelijk kunnen worden uitgevoerd. Er is geen sprake van belangwekkende milieueffecten.
10. De niet-technische samenvatting is een evenwichtige weergave van het project en begrijpelijk geformuleerd. Bij de beschrijving van de alternatieven ontbreken in de NTS de modelleringsaspecten (voorstudie en validatie).

D. Ethische afweging

Veel vissoorten zijn voor hun voortbestaan afhankelijk van mogelijkheden om ongehinderd gemalen te passeren in de Nederlandse wateren. Een zeer belangrijke factor daarbij is de 'visvriendelijkheid' van pompen en turbines. De dierproeven in dit project dragen bij aan het creëren van omstandigheden waarin de populatie van deze vissoorten in stand kan worden gehouden en weer kan groeien. Dat belang rechtvaardigt het hier voorgestelde gebruik van een relatief beperkt aantal vissen die gedurende korte tijd meestal een beperkte mate van ongerief zullen ondergaan. Een belangrijke ethische overweging hierbij is dat de resultaten van dit onderzoek ten goede komen aan de betreffende vissoorten in het wild. Het onderzoek is uit wetenschappelijk oogpunt verantwoord en het is waarschijnlijk dat de doeleinden worden gehaald. Uitvoering van het project levert voordelen op voor dier en milieu.

E. Advies

1. Advies aan de CCD

✓ De DEC adviseert de vergunning te verlenen

2. Het uitgebrachte advies is gebaseerd op consensus

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

ATKB

Poppenbouwing 34
4191 NZ Geldermalsen

Centrale Commissie
Dierproeven

Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.zbo-ccd.nl

T 0900-28 000 28 (10 ct /min)

info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
AVD21200201547

Bijlagen
1

Datum 20 maart 2015
Betreft Aanvullende Informatie vergunningsaanvraag

Geachte [REDACTED]

Op 25 februari 2015 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project "Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines."

Welke informatie nog nodig

Wij hebben de volgende informatie van u nodig om uw aanvraag verder te kunnen beoordelen:

- Aangezien experimenten gericht op de visvriendelijkheid van pompen en turbines verschillen in experimentele opzet is er feitelijk sprake van meerdere type dierproeven. Uw beschrijving dierproeven dient daarom te worden opgesplitst. Daarom verzoeken we u vriendelijk om de twee bovengenoemde onderzoeken apart te beschrijven, en het formulier voor het projectvoorstel en de beschrijving dierproeven aan te passen.

- Het doel en het belang zijn te algemeen omschreven waardoor een ethische toets niet mogelijk is. Uw aanvraag bestaat bovendien uit verschillende sub-doelstellingen. Voor elk van deze sub-doelen dienen proeven gedaan te worden waarbij de soorten, aantallen, locaties, type pomp of turbine etc. allemaal variëren. Wij vragen u om voor alle benodigde proeven bij paragraaf 3.4 van het projectvoorstel te beargumenteren welke specifieke doelen u wilt bereiken. Daarnaast vragen wij u te beschrijven wat uw project zal toevoegen aan reeds bestaande kennis over het onderwerp, wat de onderlinge samenhang van de verschillende proeven is en waarom dierexperimenten nodig zijn om uw doel te bereiken. Maak daarbij gebruik van de uitleg in het document 'toelichting op de te gebruiken formulieren voor de aanvraag van een projectvergunning'.

- In het kader van onnodige herhaling en duplicatie, is het van belang om inzage te verstrekken in het belang van het herhaaldelijk uitvoeren van dezelfde test. Daarnaast is het van belang om te verhelderen of u zich in uw onderzoek richt op het testen van prototypes voor turbines en pompen waarvan nog niet eerder de

werking is aangetoond met een dierexperiment, of dat u zich richt op vervolgonderzoek naar modellen die eerder onder andere omstandigheden of andere uitvoeringen zijn getest?

Datum
20 maart 2015
Onze referentie
AVD21200201547

- U geeft bij 3.3 in het projectvoorstel en bij 2A van de bijlage Beschrijving dierproeven aan dat u gebruik maakt van state-of-the-art botsingsmodellen. Deze modellen komen in de onderzoeksopzet nauwelijks terug. Geef duidelijk aan op welke wijze u deze modelmatige benadering voor het inschatten van schade verwerkt in het project.

- Bij 3.4.3 in het projectvoorstel dierproeven noemt u dat er vooraf een inschatting gemaakt wordt van de mate van visvriendelijkheid en dat een beslissing genomen wordt om de proef wel of niet uit te voeren. Geef voor elk van de voorgestelde proeven aan welke criteria zullen worden toegepast om tot een beslissing te komen over het wel of niet uitvoeren van een test.

- U geeft bij 3.4.2 in het projectvoorstel aan dat, na afloop van de proef, de gebruikte wilde dieren zullen worden losgelaten op de vangstlocatie en dat dit ook voor de gekweekte dieren geldt. U wordt verzocht te verduidelijken wat u met de kweekdieren gaat doen? Worden deze dieren in het wild uitgezet of naar de kweker gebracht?

- In onderdeel 2D van de bijlage Beschrijving dierproeven dient u, voor elk van de voorgestelde proeven, te beargumenteren waarom er geen alternatief mogelijk is voor het gebruik van dieren. Hierbij dient u ook te onderbouwen waarom de pompen en turbines, waarvan met behulp van state-of-the-art botsingsmodellen is aangetoond dat deze visvriendelijk zijn, nog met levende vissen getest moeten. Geef duidelijk weer welke voor pompen en turbines specifieke beleidsregels ten grondslag liggen aan het door u beschreven project. Geef ook meer uitgebreid aan welke verfijningsmethoden worden toegepast en waarom het door u gekozen diermodel het beste is.

- U bent van plan onderzoek te doen met wilde dieren. Volgens de Wet op de dierproeven (1977, art. 10f) is het gebruik van wilde dieren verboden, tenzij door middel van een wetenschappelijke motivering wordt aangetoond dat het doel van de dierproef niet kan worden bereikt met een dier dat voor gebruik in een dierproef is gefokt. In onderdeel 2B van de bijlage Beschrijving dierproeven dient u deze argumentatie te geven. Geef hierbij aan waarom u niet alleen gekweekte vissoorten kunt gebruiken en waarom het niet mogelijk is over te stappen naar een alternatief diermodel dat wel als gekweekte vorm beschikbaar is. Bovendien wordt u verzocht aan te geven in hoeverre u onderzoeksresultaten en de onderlinge samenhang van de verschillende proeven beïnvloedt wordt door het variëren tussen gekweekte en wilde dieren.

- U geeft aan onderzoek te willen doen in het mariene milieu. In de wet is vastgelegd dat de dieren moeten worden gehuisvest en verzorgd op een wijze die minimaal voldoet aan de eisen die zijn opgenomen in bijlage III van richtlijn 2010/63/EU.

- Aangezien alle in het project beschreven dieren op een niet reguliere wijze gehouden zullen worden, wordt u verzocht te verduidelijken hoe wordt geborgd dat de dieren op een juiste wijze worden gevangen, getransporteerd en gehouden tot het moment dat de proef is afgelopen. U wordt bovendien verzocht het protocol mee te sturen waarin wordt beschreven onder welke omstandigheden de verschillende groepen proefdieren worden gevangen, getransporteerd en gehouden en hoe het welzijn wordt geborgd.

Datum
20 maart 2015
Onze referentie
AVD21200201547

- Aangezien het vangen, transporteren en in leven houden van zoutwatersoorten doorgaans veel moeilijker is dan voor zoetwatervis en vaak met meer welzijnsrisico's gepaard gaat, wordt u bovendien verzocht weer te geven welke expertise de bij het onderzoek betrokken personen hebben op het gebied van het vangen transporteren en in opslag houden van zoutwatervissen.

- In onderdeel 2I van bijlage Beschrijving dierproeven, dient u alle mogelijke vormen van welzijnsaantasting te beschrijven. U wordt verzocht eventuele ongerief/schade door het opvangnet te beschrijven. In diverse proeven met diverse nog nader te bepalen opstellingen is het aannemelijk dat er, gezien de resultaten van experimenten die er al gedaan zijn in het verleden, schade en mogelijk (onvoorziene) mortaliteit optreedt. Dat leidt tot ongerief. U wordt verzocht dit mogelijke ongerief te verwerken in uw aanvraag.

- Er worden in onderdeel 2A van de Bijlage Beschrijving dierproeven duidelijke onderzoeksvragen gesteld. U wordt verzocht voor elk van deze onderzoeksvragen op een navolgbare manier te beschrijven op welke wijze u een antwoord op deze vragen beoogt te krijgen, hoe deze vragen in uw onderzoeksstrategie zijn verwerkt en welke op go-no go momenten zijn ingebouwd.

- In artikel 1d van de Wod is vastgelegd dat het aantal dieren dat in projecten wordt gebruikt, tot het minimum beperkt moet worden zonder dat de doelstellingen van het project in gedrang komen. U bent van plan om elke proef eenmalig uit te voeren. U wordt verzocht te beargumenteren in hoeverre het eenmalig uitvoeren van een proef voldoende is om uw doelstelling te bereiken. Daarnaast wordt u verzocht toe te lichten hoe u kunt borgen dat uitkomsten niet (deels) veroorzaakt worden door experimentele variatie.

Opsturen informatie

De CCD zou graag uw aanvraag tijdens haar eerstvolgende vergadering behandelen. De CCD zou de gevraagde informatie daarom uiterlijk dinsdag 31 maart 2015 van u ontvangen. U kunt deze informatie aanleveren via NetFTP of per post. Indien u de informatie per post verstuurt, gebruik dan het bijgevoegde formulier.

Wanneer een beslissing

Zodra wij de aanvullende informatie hebben ontvangen, nemen wij uw aanvraag verder in behandeling. Als u goedkeuring krijgt op uw aanvraag, kunt u daarna beginnen met het project.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.zbo-ccd.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Datum
20 maart 2015
Onze referentie
AVD21200201547

Met vriendelijke groet,

Centrale Commissie Dierproeven

Deze brief is automatisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.

Bijlage:

- formulier Melding Bijlagen via de post

Centrale Commissie Dierproeven

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

ATKB

Poppenbouwing 34
4191NZ Geldermalsen
Nederland

Centrale Commissie
Dierproeven

Postbus 20401
2500 EK Den Haag
www.zbo-ccd.nl

T 0900-2800028 (10 ct /min)
info@zbo-ccd.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD21200201547

Datum 15 april 2015
Betreft Beslissing aanvraag projectvergunning dierproeven

Bijlagen
1

Geachte [REDACTED]

Op 25 februari 2015 hebben wij uw aanvraag voor een projectvergunning dierproeven ontvangen. Het gaat om uw project 'Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines' met aanvraagnummer AVD21200201547. Wij hebben uw aanvraag beoordeeld.

Beslissing

Wij keuren uw aanvraag goed onder voorwaarden op grond van artikel 10a van de Wet op de dierproeven (hierna de wet). U kunt met uw project 'Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines' starten. De vergunning wordt afgegeven van 14 april 2015 tot en met 13 april 2017. Deze termijn is in afwijking van de gevraagde vijf jaar, die in dit geval als te ruim werd beoordeeld. De CCD verwacht dat binnen twee jaar betere alternatieven voorhanden zijn die tot minder ongerief voor de vissen leiden.

Beoordeling achteraf

Na afloop van het project zal er een beoordeling plaatsvinden, zoals bedoeld in artikel 10a1, lid 1, sub d en lid 3 van de Wet op de dierproeven. Meer informatie over de eisen bij een beoordeling achteraf vindt u in de bijlage.

Procedure

Bij uw aanvraag heeft u een advies van de dierexperimentencommissie gevoegd. Bij de beoordeling van uw aanvraag is dit advies betrokken overeenkomstig artikel 10a, lid 3 van de wet. Wij kunnen ons vinden in de inhoud van het advies van de dierexperimentencommissie. Wij nemen dit advies van de commissie over, inclusief de daaraan ten grondslag liggende motivering. Wel is de CCD van oordeel dat de looptijd van de aanvraag onvoldoende rekening houdt met tussentijdse ontwikkelingen. Bovendien is de CCD van oordeel dat gekweekte vissen alleen op de proeflocatie uitgezet kunnen worden indien de overlevingskans van deze dieren vergelijkbaar is met wilde soortgenoten. Ten slotte is de CCD van oordeel dat voor het herhaaldelijk testen van identieke pompen geen proefdieren gebruikt mogen worden. Dit advies en de in de bijlage opgenomen beschrijving van de artikelen van de wet zijn de grondslag van dit besluit.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief schriftelijk een bezwaarschrift indienen. Een bezwaarschrift kunt u sturen naar Centrale Commissie Dierproeven, afdeling Juridische Zaken, postbus 20401, 2500 EK Den Haag.

Datum
15 april 2015
Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD21200201547

Bij het indienen van een bezwaarschrift vragen we u in ieder geval de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt en het aanvraagnummer te vermelden. U vindt deze nummers in de rechter kantlijn in deze brief.

Bezwaar schorst niet de werking van het besluit waar u het niet mee eens bent. Dat betekent dat dat besluit wel in werking treedt en geldig is. U kunt tijdens deze procedure een voorlopige voorziening vragen bij de Voorzieningenrechter van de rechtbank in de woonplaats van de aanvrager. U moet dan wel kunnen aantonen dat er sprake is van een spoedeisend belang.

Voor de behandeling van een voorlopige voorziening is griffierecht verschuldigd. Op <http://www.rechtspraak.nl/Organisatie/Rechtbanken/Pages/default.aspx> kunt u zien onder welke rechtbank de vestigingsplaats van de aanvrager valt.

Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op www.zbo-ccd.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 0900 28 000 28 (10 ct/minuut).

Met vriendelijke groet,

Centrale Commissie Dierproeven
namens deze:

Ir. G. de Peuter
Algemeen Secretaris

Dit besluit is genomen met inachtneming van het Besluit mandaat, volmacht en machtiging van de Centrale Commissie Dierproeven CCD 2014 zoals de Centrale Commissie Dierproeven heeft vastgesteld op 19 december 2014, ref 2014-04 en is gepubliceerd in de Staatscourant van 2 januari 2015, Nr. 163.

Bijlagen

- Vergunning

- Hiervan deelsluitmakend:
- Projectvoorstel
 - Niet-technische samenvatting
 - DEC-advies
 - Weergave wet- en regelgeving

Projectvergunning

gelet op artikel 10a van de Wet op de dierproeven

Verleent de Centrale Commissie Dierproeven aan
Naam: ATKB
Adres: Poppenbouwing 34
Postcode en woonplaats: 4191NZ Geldermalsen
Deelnemersnummer: 21200

deze projectvergunning voor het tijdvak 14 april 2015 tot en met 13 april 2017, voor het project Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen en turbines met aanvraagnummer AVD21200201547, volgens advies van Dierexperimentencommissie ██████████

De functie van de verantwoordelijke onderzoeker is projectleider.

De aanvraag omvat de volgende beschelden:

1. een aanvraagformulier projectvergunning dierproeven, ontvangen op 25 februari 2015;
2. de bij het aanvraagformulier behorende bijlagen:
 - a. Projectvoorstel, zoals ontvangen bij brief en digitale indiening op 25 februari 2015;
 - b. Niet-technische Samenvatting van het project, zoals ontvangen bij digitale indiening op 7 april 2015
 - c. Advies van dierexperimentencommissie d.d. 10 februari 2015 ontvangen op 25 februari 2015

Dierproeven

Naam dierproef	Diersoort	Aantal dieren	Ernst
Onderzoek naar de visvriendelijkheid van turbines	salmoniden - zalmsmolts of juveniele regenboogforellen, aal, snoekbaars en bot	4800 voor 2 turbines per jaar voor 2 jaren. ¹	>95% licht ongerief; <5% ernstig ongerief
Onderzoek naar de visvriendelijkheid van pompen	Karperachtigen (blankvoorn, brasem of karper) en alen	3200 voor 2 pompen per jaar voor 2 jaren. ²	>90% licht ongerief; <10% ernstig ongerief

^{1,2} De berekeningen zijn gebaseerd op het door aanvrager ingevulde aanvraagformulier vermelde aantal nodige dieren per test:

1. 1.200 vissen voor het testen van 1 turbine x 2 turbines per jaar x 2 jaar;
2. 800 vissen per te testen pomp x 2 pompen per jaar x 2 jaar

Beoordeling achteraf en termijn benoemen indien van toepassing

Vanwege het te verwachten ernstig ongerief is er een beoordeling achteraf vereist. Daarvoor ontvangt de CCD uiterlijk twee maanden na afloop van de vergunningstermijn (uiterlijk 12 juni 2017) de benodigde gegevens.

De volgende voorwaarden worden verbonden aan de vergunning:

- 1) De IvD dient te beoordelen of inderdaad de vissen uit de kweek zekere overlevingskansen in het wild hebben, en of de wetenschappelijke vraagstelling en uitkomstparameters voor opeenvolgende experimenten met pompen voldoende verschillen om het herhaaldelijk testen te verantwoorden.
- 2) Indien de overlevingskans van gekweekte vissen in het wild lager dan verwacht is, moet de aanvrager in afstemming met de IvD het lot van de dieren aan het eind van het experiment aanpassen. Hierop geldt een melding/wijziging verplicht aan de CCD.

Datum
15 april 2015
Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD21200201547

3) Indien de te testen of vrijwel identieke pompen hun werking hebben bewezen op een andere locatie is er sprake van herhaling en valt dit niet onder de vergunning.

Datum
15 april 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD21200201547

Weergave wet- en regelgeving

Dit project en wijzigingen

Volgens artikel 10c van de Wet op de dierproeven (hierna de wet) is het verboden om andere dierproeven uit te voeren dan waar de vergunning voor is verleend. De dierproeven mogen slechts worden verricht in het kader van een project, volgens artikel 10g. Uit artikel 10b volgt dat de dierproeven zijn ingedeeld in de categorieën terminaal, licht, matig of ernstig. Als er wijzigingen in een dierproef plaatsvinden, moeten deze gemeld worden aan de Centrale Commissie Dierproeven. Hebben de wijzigingen negatieve gevolgen voor het dierenwelzijn, dan moet volgens artikel 10a5 de wijziging eerst voorgelegd worden en mag deze pas doorgevoerd worden na goedkeuren door de Centrale Commissie Dierproeven.

Artikel 10b schrijft voor dat het verboden is een dierproef te verrichten die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, tenzij hiervoor door de Minister van Economische Zaken een ontheffing is verleend.

Verzorging

De fokker, leverancier en gebruiker moeten volgens artikel 13f van de wet over voldoende personeel beschikken en ervoor zorgen dat de dieren behoorlijk worden verzorgd, behandeld en gehuisvest. Er moeten ook personen zijn die toezicht houden op het welzijn en de verzorging van de dieren in de inrichting, personeel dat met de dieren omgaat moet toegang hebben tot informatie over de in de inrichting gehuisveste soorten en personeel moet voldoende geschoold en bekwaam zijn. Ook moeten er personen zijn die een eind kunnen maken aan onnodige pijn, lijden, angst of blijvende schade die tijdens een dierproef bij een dier wordt veroorzaakt. Daarnaast zijn er personen die zorgen dat een project volgens deze vergunning wordt uitgevoerd en als dat niet mogelijk is zorgen dat er passende maatregelen worden getroffen.

In artikel 9 staat dat de persoon die het project en de dierproef opzet deskundig en bekwaam moet zijn. In artikel 8 van het Dierproevenbesluit 2014 staat dat personen die dierproeven verrichten, de dieren verzorgen of de dieren doden, hiervoor een opleiding moeten hebben afgerond.

Voordat een dierproef die onderdeel uitmaakt van dit project start, moet volgens artikel 10a3 van de wet de uitvoering afgestemd worden met de instantie voor dierenwelzijn.

Pijnbestrijding en verdoving

In artikel 13 van de wet staat dat een dierproef onder algehele of plaatselijke verdoving wordt uitgevoerd tenzij dat niet mogelijk is, dan wel bij het verrichten van een dierproef worden pijnstillers toegediend of andere goede methoden gebruikt die de pijn, het lijden, de angst of de blijvende schade bij het dier tot een minimum beperken. Een dierproef die bij het dier gepaard gaat met zwaar letsel dat hevige pijn kan veroorzaken, wordt niet zonder verdoving uitgevoerd. Hierbij wordt afgewogen of het toedienen van verdoving voor het dier traumatischer is dan de dierproef zelf en het toedienen van verdoving onverenigbaar is met het doel van de dierproef. Bij een dier wordt geen stof toegediend waardoor het dier niet meer of slechts in verminderde mate in staat is pijn te tonen, wanneer het dier niet tegelijkertijd voldoende verdoving of pijnstilling krijgt toegediend, tenzij wetenschappelijk gemotiveerd. Dieren die pijn kunnen lijden als de verdoving eenmaal is uitgewerkt, moeten preventief en postoperatief behandeld worden met pijnstillers of andere geschikte pijnbestrijdingsmethoden, mits die verenigbaar zijn met het doel van de dierproef. Zodra het doel van de dierproef is bereikt, moeten passende maatregelen worden genomen om het lijden van het dier tot een minimum te beperken.

Einde van een dierproef

Artikel 13a van de wet bepaalt dat een dierproef is afgelopen wanneer voor die dierproef geen verdere waarnemingen hoeven te worden verricht of, voor wat betreft nieuwe genetisch gemodificeerde dierenlijnen, wanneer bij de nakomelingen niet evenveel of meer, pijn, lijden, angst, of blijvende schade wordt waargenomen of verwacht dan bij het inbrengen van een naald. Er wordt dan door een dierenarts of een andere ter zake deskundige beslist of het dier in leven zal worden gehouden. Een dier wordt gedood als aannemelijk is dat het een matige of ernstige vorm van pijn, lijden, angst of blijvende schade zal blijven ondervinden. Als een dier in leven wordt gehouden, krijgt het de verzorging en huisvesting die past bij zijn gezondheidstoestand.

Volgens artikel 13b moet de dood als eindpunt van een dierproef zoveel mogelijk worden vermeden en vervangen door in een vroege fase vaststelbare, humane eindpunten. Als de dood als eindpunt onvermijdelijk is, moeten er zo weinig mogelijk dieren sterven en het lijden zo veel mogelijk beperkt blijven.

Datum
15 april 2015

Onze referentie
Aanvraagnummer
AVD21200201547

Uit artikel 13c volgt dat het doden van dieren door een deskundig persoon moet worden gedaan, wat zo min mogelijk pijn, lijden en angst met zich meebrengt. De methode om te doden is vastgesteld in de Europese richtlijn artikel 6.

In artikel 13d is vastgesteld dat proefdieren geadopteerd kunnen worden, teruggeplaatst in hun habitat of in een geschikt dierhouderijsysteem, als de gezondheidstoestand van het dier het toelaat, er geen gevaar is voor volksgezondheid, diergezondheid of milieu en er passende maatregelen zijn genomen om het welzijn van het dier te waarborgen.

Locatie

De dierproeven worden (niet allemaal) verricht in een inrichting van een gebruiker volgens artikel 10g van de wet.

Wilde dieren

Het vangen van wilde dieren moet volgens artikel 10f van de wet door een deskundig persoon gedaan worden waarbij dieren zo min mogelijk pijn, lijden, angst of blijvende schade ondervinden. Gewonde dieren moeten onderzocht worden en behandeld, tenzij er een wetenschappelijke motivering is om niet te behandelen.

Beoordeling achteraf

Volgens artikel 10a1, lid 1, sub d en lid 3 van de wet worden projecten waarbij niet-menselijke primaten worden gebruikt, projecten die als ernstig ingedeelde dierproeven omvatten of een dierproef die leidt tot ernstige mate van pijn, lijden, angst of blijvende schade die waarschijnlijk langdurig zal zijn en niet kan worden verzacht, achteraf beoordeeld worden. In dit project worden dierproeven toegepast die vallen in de categorie ernstig volgens artikel 10b van de wet en wordt daarom voorzien van een beoordeling achteraf.

Deze beoordeling zal uiterlijk 12 juni 2017 plaatsvinden. Er zal dan beoordeeld worden of de doelstellingen van het project werden bereikt. Daarnaast wordt bekeken of de schade die de dieren hebben ondervonden, het aantal en soorten proefdieren en de ernst van lijden van de proevendieren conform de vergunning waren.